

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Hominis Christiani In Persecvtione Constitvti

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Adhibendum esse interdum Christiano defensionis officium. Cap. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30333

contrarijs, quia plurimos & ipsæ martyres habent? Nam ipsi quidem, qui dicuntur Anabaptistæ, maiore multo martyrum numero triumphare videntur. Sed quæ possit apud eos esse martyrij veritas, vbi Christi veritas non est? Tenendumq; illud omnino quod ex diuo Augustino tritum iam est: Martyrem non pœnam facere, sed causam.

Adhibendum esse interdum Christiano defensionis officium.

CAPVT XXI.

Postremo in loco attingendum nobis est piæ defensionis officium: quo (quoad fieri potest) à sacerdotio, à clero, à templis, sacrisque omnibus persequentium sacrilegæ propulsantur iniuriæ: Hic enim se quoq; pietatis zelus vehementer exercit, ne res eæ quibus honoratur Deus & colitur, à prophanis hominibus conculcentur, aut certe in vsus alienos & prophanos rapiantur. Contra verò, quæ maior ac fædior esse queat irreligiøsæ mentis ignauia, quàm pro domibus, pro thesauris, pro agris suis stare: pro ministris verò Dei, pro templis, pro sacris altaribus & imaginibus nolle repugnare? Atqui Machabæorum in hoc præclara virtus & immortalis gloria cognoscitur, quod pro lege præcipuè & patrijs institutis, templisq; sancto fortiter steterint, impijsq; & blasphemis gentibus, quarum erat summum studiũ vnus veri Dei cultum euertere, ferro & armis restiterint. Quorum pro pietate conatus non solum Deus non neglexit, verum etiam mirabiliter adiuuit, scq; ipsum ducem præbens, cum illis & pugnavit, & vicit. Fuit ijs temporibus genti illi, curæ maximæ templi honor & dignitas, quod & tum cum eos Heliodori non expectatus in templum terruisset ingressus, magnopere declararunt. Alij enim gregatim de domibus confluebant, publica

L 3 suppli-

Lib. 2. Ma-
cbab. ca. 3.
& Ambro.
lib. 2. offic.
cap. 29.

supplicatione obsecrantes, pro eo quod in contem-
ptu locus esset veturus. Accinctæq; mulieres cili-
ciji pectus, per plateas confluebant: Sed & virgi-
nes, quæ conclusæ erant, procurrebant ad Oniam,
aliæ autem ad muros, quædam verò per fenestras
prospectabant: vniuersæ autem protendentes ma-
nus in cœlum deprecabantur. Erat enim miseræ
commixtæ multitudinis, & magni sacerdotis in
agone constituti expectatio. Et hi quidem inuo-
cabant omnipotentem Deum, vt credita sibi, his
qui crediderant, cum omni integritate conserua-
rentur. Nondum periclitabatur ciuitas, non do-
mus ciuium: non facultates, non sanguis peteba-
tur, sed templo Dei, & his qui sua illi deposita cre-
diderant, fieri non ferebant iniuriam. Decipi
enim eos qui credidissent loco & templo, quod
per vniuersum mundum honorabatur, pro sui
veneratione & sanctitate, aiebat Onias omnino
impossibile esse. Idcirco etiam Deus in Heliodo-
ri sacrilegam violentiam magnificè sane vindica-
uit. Equus enim terribilem habens sessorem, op-
timis operimentis adornatus, cum impetu Helio-
doro priores calces illisit: alijq; duo iuuenes vir-
tute decori circumsteterunt, atque ex vtraque
parte flagellantes, verberibus multis & plagis af-
fectu reddiderunt exanimem. Posterioribus quo-
que temporibus, frequens in Ecclesia Christi pius
eiusmodi pro Dei domo, rebusque sacris zelus ap-
paruit. Namque vt bella pijs ab imperatoribus
aut populis contra hostes religionis, pro ipsius re-
ligionis defensione suscepta præteream, impio-
rum quoque iudicum aut præfectorum prophana
temeritas, sacris ab ædibus aut Dei ministris Chri-
stiano legitur feruore repulsa. Sæuiente quippe
Galerio, præfectus Asclepiades Antiochiæ tem-
plum cogitauit irrumpere, sancta sanctorum dissi-
pare, altaris aram funditus euertere. At quemad-
modum est scriptum à Prudentio:

Vide apud
Eusebium
quæ ad mo-
niū Arme-
nij Christi-
ani effecti
pro sua re-
ligione suæ
da aduer-
sus Roma.
Imp. Maxi-
mianum
arma sum-
ptulerint, ac
bella intru-
erunt.

Prudentio

Præcurrit index his repente cognitis
 Romanus, sacra heros excellentia,
 Venire in armis perduelles nunciat,
 Animos pauentum præstruens hortatibus
 Stent ut parati, neue cedant turbini.
 Conspirat vno fœderatus spiritus
 Grex Christianus, agmen imperterritum
 Matrum, virorum, paruulorum, virginum
 Fixa est statuta est omnibus sententia:
 Fidem tueri, vel libenter emori.
 Refert repulsus miles ad subsellia,
 Plebis rebellis esse Romanum ducem,
 Flagrare cunctos peruicaci audacia.

Romanus autem tanquam dux Christianorum
 in hac templi defensione, ad Iudicis tribunal
 protractus, facti sui rationem in hanc sententiam
 reddidit:

Intrare seruis idolorum ac demonum
 Sanctam salutis non licet nostra domum,
 Ne polluat purus orandi locus:
 Confido sancto spiritu, nunquam tibi
 Dandum ut beatum limen attingas pede,
 Nisi forte noster factus, in nostrum gregem
 Mereare sumi, quod Pater faxit Deus.

Cum etiam imperante Apostata Iuliano, præfe-
 ctus Orientis nomine Iulianus, Ecclesiam ingres-
 sus, sacra prophanaret, eousque ut & impudenter
 contra sacrum altare mingeret, (quemadmodum
 author est in Tripartita Theodoretus) Euzoius
 quidam, pio zelo succensus, prohibere conatus est,
 proptereaque ab illo fuit in capite percussus. Atque
 ut intelligas quàm sit officium hoc piæ defensionis
 rationi consentaneum, Gentiles ipsi pro suis quali-
 buscunque sacris, natura duce propugnandum sibi esse

Lib. 9 eccl.
 hist cap 8.
 Et constā-
 tinus cont.
 Maxētiana
 cap 9.
 Prudentius
 describens
 martyrium
 monachi
 Antiocheni.

cum certo vitæ periculo putauerunt. Vnde cum Maximinus Imperator (vt est apud Herodianum lib.7.) præter communes opes, templorum quoque donaria statuasq; deorum sibi adiudicauisset, ausi sunt quidam è populo contra resistere, templaq; tueri, & cadere etiam ante aras deorum immortalium. Nihil proinde iam mirum, si in Aphrica quoque aduersus furores Donatistarum, à pijs catholicis templa clausa sint, & quoad potuit defensa. Quod cum fieret, narrat Optatus Mileuitanus illos ascendisse culmina, nudasse tecta, regulasque iactasse, iisdemq; catholicos diaconos, cum altare defenderent, plurimos cruentatos, duos etiam occisos fuisse. Quid autem pius eiusmodi feruor Christianorum catholicorum, & pro sui præsulis tanquam Dei ministri defensione præstiterit, scriptum est à Gregorio Nazianzeno, in oratione funebris, qua Basilij laudes commemorat. In hunc enim cum Ponti præfectus grauius exarsisset, maximè quidem propter religionem, sed alio tamen (vt fit) quæsito colore: ciuitas cognito communi periculo, suiq; præsulis iniuriam, suam deputans, tota, inquit Nazianzenus, incendebatur: & veluti cum apum examè fumo commouetur, ita alius ab alio concitabatur, & insurgebat omne hominum genus, ætas omnis: præcipuè verò ij, qui Regi, texendo & arma faciendo, operam impendebant. Hi enim in talibus feruentiores sunt, audaciam enim ex libertate habent. Arma verò vnicuique erant singula quæ ex artis obueniebant instrumentis, aut si aliud quid fortè casu obuenisset, faces erant ad manus, lapides ad iactum expediti, fustes parati, cursus omnium vnus, clamor idem, alacritas communis: Ira dux grauis, aut miles: sed nec mulieres armis tum carebant, cum eas tempus exaucisset: Radios enim habebant fraxineos, zeloq; roborabantur, ac in audaciâ vertebantur virilem: & (vt breuiter dicam) pietatem diuidi arbitrabantur, si

tur, si hunc inter se partiti fuissent: isq; magis pius
 censebatur, qui prius manus præfecto talia auso
 intulisset. Quid igitur faciebat iudex seuerus &
 audax? Supplex erat, miserabilis, ærumnis plenus:
 & cui non humilior? donec illustris ille sine san-
 guine martyr, & sine plagis coronatus, populi cõ-
 pescuisset violentiam, illumque sui cohibuisset re-
 uerentia, sicq; supplicem suum & offensorem sal-
 uasset. Sic de Basilio Gregorius. Iam plebs Me-
 diolanensis tum erga suum Episcopum Ambro-
 sium, tum erga sacram Basilicam, ne in hæretico-
 rum Arianorum manus veniret, ardens studium,
 ex ipsius Ambrosij litteris abundè cognoscitur.
 Illius enim peruigiles, noctes diésque, custodias si-
 gnificat extitisse. Augustinus quoque: Excubabat
 (inquit) in Ecclesia pia plebs, inori parata cum E-
 piscopo suo. Quod si ita semper faciendum, cum
 fieri posset, Christiani putauerunt, & si prohiben-
 das pro cuiusque virili ab Ecclesijs, Deiq; mini-
 stris iniurias existimauerunt, grauis esse debet eo-
 rum præsertim culpa, qui cum autoritate arcere
 potuissent atque debuissent, non tamen vllum
 adhibere defensionis officium. Quo loco notan-
 da est epistola D. Augustini, quam scripsit ad Ne-
 ctarium Episcopum, quæ est numero 202. In qua
 ostendit, in ea ciuitate, cuius ille ciuibus parci vo-
 lebat, difficile potuisse reperiri omnino innocen-
 tes, quod illatam per idololatrias Ecclesiæ & clero
 nõ prohibuissent aut submouissent iniuriam, cum
 id haut ægrè fieri potuisset: Accipe (inquit) bre-
 uiter quæ commissa sint, & noxios ab innocentibus
 ipse discerne. Contra recentissimas leges Ca-
 lendis Iunijs, Paganorum sacrilega solennitas agi-
 tata est nemine prohibète, tam in solenti ausu, vt
 quod nec Iuliani temporibus factum est, petulan-
 tissima turba saltantium in eodem prorsus vico,
 ante fores transfret Ecclesiæ. Quam rem illicitissi-
 mam atque indignissimam, clericis prohibere ten-
 tanti-

*In oratione
 contra Au-
 gustinũ, li. 5
 epistolarum*

tantibus, Ecclesia lapidata est. Deinde post dies ferme octo, cum leges notissimas Episcopus ordini replicasset, & dum ea quæ iussa sunt vel implere disponunt, iterum Ecclesia lapidata est: postridie nostris ad imponendum perditis metum, quod videbatur apud acta dicere volentibus, publica iura negata sunt. Eodémque ipso die, ne vel diuinitus terrerentur, grando lapidationibus reddita est, qua transacta, continuo tertiam lapidationem, & postremo ignes Ecclesiasticis testis & hominibus intulerunt: vnum seruorum Dei, qui oberrans occurrere potuit, occiderunt, cæteris partim vbi potuerant latitantibus, partim quo potuerant fugientibus: cum interea contrusus & coarctatus aliquo loco se occultaret Episcopus, vbi se ad mortem quærentium voces audiebat, sibi que increpantium, quod eo non inuento gratis tantum perpetrassent scelus. Gesta sunt hæc ab hora ferme decima vsque ad noctis partem non minimam. Nemo compescere, nemo subuenire tentauit illorum, quorum esse grauis posset autoritas, præter vnum peregrinum, per quem & plurimi serui Dei de manibus interficere conantium liberati sunt, & multa extorta prædantibus: per quem clarum factum est, quam facile illa vel omnino non fierent, vel coepta desisterent, si ciues maximè primates ea fieri perficere veruissent. Proinde in vniuersa (inquit) illa ciuitate, non innocentes à nocentibus, sed minus nocentes à nocentioribus poteris fortasse discernere. Nam in paruo peccato illi sunt, qui metu deterriti, maximeque ne offenderent eos, quos in illo oppido plurimum posse & inimicos Ecclesie nouerant, opem ferre non ausi sunt: Scelerati autem omnes, quibus etsi non facientibus neque immittentibus, tamen volentibus ista commissa sunt, sceleratiores qui commiserunt, sceleratissimi qui immiserunt. Hæc Augustinus.

Non